

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на вътрешните работи	Нормативен акт: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България (Обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм. ДВ. бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр.73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр.14, 79 и 80 от 2015 г., бр.15, 33, 97, 101 и 103 от 2016 г., бр. 97 от 2017 г., бр. 14, 24, 56 и 77 от 2018 г., бр. 1, 24, 34, 58 и 101 от 2019 г., бр. 17, 28, 44, 60, 89 и 98 от 2020 г., бр. 21 от 2021 г., бр. 22 от 2022 г. и бр. 8 и 67 от 2023 г.)
 Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	 Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Контакт за въпроси: Биляна Стойкова - главен юрисконсулт в отдел „Нормотворческа дейност и право на Европейския съюз“ на дирекция „Правно-нормативна дейност“ - МВР BASToykova@mvr.bg	Телефон: 02-982-26-82
1. Проблем/проблеми за решаване: Проблем 1 1. Необходимост от съобразяване на националното законодателство и по-специално на Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) с Директива (ЕС) 2021/1883 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2021 година относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост и за отмяна на Директива 2009/50/ЕО на Съвета. Съгласно действащия ЗЧРБ притежателят на Синя карта на ЕС, работодателят или упълномощено от него лице има задължение в случай на преминаване в режим на работа от разстояние в друго населено място, различно от посоченото в разрешението за пребиваване, да промени адресната си регистрация при условия и по ред, определени със Закона за гражданската регистрация. Това противоречи на чл. 3, ал. 2, т. 2, буква „а“ от ЗГР, съгласно който в регистъра на населението се вписват само чужденците получили разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, като категорията на продължително пребиваващите в Република България чужденци, каквито са притежателите на Синя карта на ЕС не са включени. Това поставя в невъзможност работодателят и чужденецът да	

изпълняват това законово задължение, тъй като същото противоречи на закона. Макар и да има предвидена правна възможност за смяна на работодателя след изтичане на първите 12 месеца на висококвалифицирана заетост, липсва разписана процедура, по която да става това, поради което е невъзможно чужденците и работодателите да се възползват тази възможност. В националното законодателство липсва възможност притежателя на Синя карта на ЕС да смени заеманата длъжност. Част от правата, предвидени в директивата, които притежателите на Синя карта на ЕС, издадени в друга държава членка имат на територията на Република България, не са предвидени в националното законодателство, напр. да извършва конкретна служебна работа, без да се изисква друго разрешение за извършване на такава дейност, освен Синята карта на ЕС и редовен паспорт. В действащото законодателство не е предвидено чужденците пребиваващи в Република България за целите на сезонна заетост да бъдат здравно осигурени. Също така липсва правна възможност за удължаване срока на пребиваване на чужденци, извършващи сезонна работа за срок до 90 дни и влезли с виза за краткосрочно пребиваване или краткосрочно пребиваване. За работодателя липсва възможност да удължи престоя на тази категория работници без да излязат от страната; Липсват конкретни норми относно вида на издаваните в Република България документи в съответствие с **Регламент 2019/1157/ЕС** на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото на свободно движение. Правната материя, която се урежда, засяга три действащи национални правни акта, а именно Закона за българските лични документи (ЗБЛД), ЗЧРБ и Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на граждани на Европейския съюз и на членовете на техните семейства (ЗВПНРБГЕСЧТС). Действащата правна уредба в областта на миграционното законодателство и на законодателството в областта на убежището не е съобразена напълно с **Директива 2003/86/ЕО за събирането на семейството**. Правната уредбата за събиране на семейства, с която се определят правата и задълженията на чужденците в тази процедура, е регламентирана на подзаконово ниво в Правилника за прилагане на закона за чужденците в Република България, което налага разписването ѝ в ЗЧРБ. За овладяване на продължаващия миграционен натиск по границата на Република България Главна дирекция „Гранична полиция“ – МВР (ГДГП) прилага комплекс от охранителни мерки (както на ниво МВР, така и на национално ниво), които целят намаляване на броя на мигрантите във вътрешността на Република България и недопускане възникването на кризисни ситуации. Една от мерките е провежданата съвместна специализирана полицейска операция по българо-турската граница, като при нейното изпълнение е установено, че опитите за незаконно пресичане на държавната граница включват: единични случаи или организирани групи за преминаване през държавната граница, но не през определените за това места или през ГКПП, но с фалшиви документи или укрити в МПС. Освен случаите на установено присъствие в граничната зона и задържане на лица (български граждани и чужденци), осъществяващи или подпомагащи извършването на незаконна дейност по смисъла на чл. 280 и чл. 281 от Наказателния кодекс (НК), изразяваща се в извършване на незаконно въвеждане на лица в страната през българо-турската граница и извеждане от нея през българо-сръбската граница, както и подпомагане на преминаването през територията на страната чрез транспортиране на незаконни мигранти, все по-чести стават случаите на установено извършване на такава дейност от лица, граждани на държави-членки на Европейския съюз, като през периода януари – юни 2023 г. са констатирани 92 случая (Румъния, Полша, Хърватия и др.). Законът за чужденците в Република България (ЗЧРБ) определя условията и реда, при които на чужденци, осъществяващи или подпомагащи извършването на незаконна дейност по смисъла на чл. 280 и чл. 281 от НК, изразяваща се в незаконно въвеждане на лица в страната през българо-турската граница и извеждане от нея през българо-сръбската граница, както и подпомагане на преминаването през територията на страната чрез транспортиране на незаконни мигранти, може да бъде наложена принудителна административна мярка (ПАМ). По отношение на гражданите на Европейския съюз и на членовете на техните семейства, както и на членовете на семейството на български гражданин, които са граждани на Европейския съюз, условията и редът за налагане на ПАМ са регламентирани в Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства

(ЗВПНРБГЕСЧТС), но в него не е предвидена възможност за налагане на ПАМ на тези граждани от органите на ГДГП.

Не е възможно проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Цели: 1. Приемане на ЗИД ЗЧРБ за отстраняване на констатирания от ЕК проблем по прилагане на Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници, чрез прецизиране на релевантните разпоредби от ЗТМТМ и ЗЧРБ, а именно: Здравно осигуряване на сезонните работници, с разрешено право на продължително пребиваване по чл. 24к от ЗЧРБ след получаването на документа за пребиваване; Правна възможност за удължаване срока на пребиваване на чужденец, извършващи сезонна работа за срок до 90 дни и влезли с виза за краткосрочно пребиваване или краткосрочно пребиваване. Съобразяване на националното законодателство и по-специално на ЗЧРБ с Директива (ЕС) 2021/1883 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2021 година относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост и за отмяна на Директива 2009/50/ЕО на Съвета. Правна възможност за смяна на работодателя след изтичане на първите 12 месеца на висококвалифицирана заетост; Правна възможност притежателят на Синя карта на ЕС да смени заеманата от него длъжност; Притежателите на Синя карта на ЕС, издадени в друга държава членка да може да извършва конкретна служебна работа, без да се изисква друго разрешение за извършване на такава дейност, освен Синята карта на ЕС и редовен паспорт. Включване в националното законодателство на видовете документи, издавани в Република България в съответствие с Регламент 2019/1157/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година, което налага изменение три действащи национални правни актове, а именно ЗБЛД, ЗЧРБ и ЗВПНРБГЕСЧТС. Издаване на документи в съответствие с Регламент 2019/1157/ЕС, което ще позволи признаването им от другите държави членки на ЕС и безпрепятствено преминаването на техните граници. Здравно осигуряване на чужденците с разрешено „Единно разрешение за пребиваване и работа“ по чл. 24и от ЗЧРБ след получаването на документа за пребиваване. Предоставяне право на пребиваване на категорията чужденци „специализанти“. Прецизиране на правната уредба по отношение на режима на пребиваване на представителите на чуждестранни търговски дружества

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

3. Заинтересовани страни:

Министерството на вътрешните работи Агенцията по заетостта и следните групи: чужденци, кандидатстващи за единно разрешение за пребиваване и работа, висококвалифицираните и сезонните работници – чужденци, специализанти, членове на семейството на чужденци, както и работодателите на територията на Република България, наемащи чужденци.

За 2022 г. подадените заявления за предоставяне на право на продължително пребиваване и работа на горепосочените категории чужденци, кандидатстващи на основание чл. 24и, чл. 24к и чл. 33к от ЗЧРБ са приблизително 9 000 лица.

През 2022 г. са издадени 5 570 решения по заявления за събиране на членове на семейства.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При този вариант няма да се въведат изискванията на *Директива (ЕС) 2021/1883* на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2021 година относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост и за отмяна на Директива 2009/50/ЕО на Съвета, няма да се отстранят констатираните от ЕК нарушения по отношение на правилното транспониране на *Директива 2014/36/ЕС* на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници, няма да се въведат в националното законодателство документи, предвидените в нов Регламент 2019/1157/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото на свободно движение.

Това ще доведе по прилагане на действащото законодателство, което не предвижда допълнителни права по отношение на притежателите на Синя карта на ЕС, сезонните работници и чужденците притежаващи „Единно разрешение за пребиваване и работа“, нито издават и новите документи по отношение на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства. Няма да бъде делегирано правомощие на органите на ГДГП за налагане на ПАМ на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства, при което ще липсва правна възможност за ограничаване на правото на влизане и пребиваване в Република България на тези от тях, които осъществяват или подпомагат извършването на незаконна дейност по смисъла на чл. 280 и чл. 281 от НК.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия: Не може да има.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия: Не може да има.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: Проектът няма отношение към малките и средните предприятия.

Административна тежест: Проектът не предвижда въвеждане на административна тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България (Обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.)

Описание: С приемане на предложените изменения в националното законодателство критериите за прием на кандидати за Синя карта, ще бъдат в съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2021/1883 и националните специфики на режима на пребиваване на чужденци и на трудовия пазар, ще се прецизират условията, на които следва чужденците да отговорят, изискуемите документи и приложимата процедура за получаване на Синя карта в България, ясно ще се регламентират правата и задълженията на притежателите на Синя карта, в т.ч. на краткосрочна и дългосрочна мобилност, на събиране с членовете на семействата им, на придобиване на статут на дългосрочно пребиваване и на оставане на територията на страната ни в случаи на безработица. Ще бъдат въведени промени в основанията за отказ за разрешаване на право на пребиваване и

висококвалифицирана заетост и на отнемане на вече издадена Синя карта. С настоящия законопроект ще се въведат промени по отношение на режима на пребиването, сроковете, равното третиране, правата на обезщетения и др. въпроси, пряко касаещи категорията на сезонните работници - граждани на трети страни, пребиваващи в страната ни. Съществено изменение в предложения ЗИД ЗЧРБ представлява регламентирането на правна възможност на пристигналите в страната ни сезонни работници за целите на краткосрочна заетост да продължат срока си на пребиваване и работа при същите условия без да се изисква от тях да напуснат България, за да се снабдят с виза за дългосрочно пребиваване. Със законопроекта ще се създаде процедура за предоставяне на право на пребиваване на категорията „специализанти“ в Република България посредством разширяването на приложното поле на ЗЧРБ и разписването на изцяло нов правен текст (чл.24р). Този вариант стимулира научноизследователската дейност. Приемането на законопроекта ще доведе до уеднаквяване на приложимите критерии спрямо кандидатите на постоянно пребиваване в общата хипотеза (натрупани периоди на продължително пребиваване в продължение на 5 години) и на членовете на семейства на български граждани, за да се изисква упражнено право на законно и непрекъснато пребиваване в предходен период. С измененията се прецизира правния режим на пребиваване на представителите на чуждестранни търговски дружества като се отчитат съвременните реалности, както и на инвеститорите, чиито режим на пребиваване се синхронизира в по-голяма степен с действащия спрямо останалите постоянно пребиваващи чужденци. Предвидени са наказания за административни нарушения на чужденци, които не са спазили действащото законодателство, регламентиращо правото на пребиваване и работа в Република България. При този вариант ще бъде делегирано правомощие на органите на ГДГП за налагане на ПАМ, с което ще се създаде правна възможност за ограничаване на правото на влизане и пребиваване в Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства, осъществяващи или подпомагащи извършването на незаконна дейност по смисъла на чл. 280 и чл. 281 от НК.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия: Не може да има.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия: Не може да има.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Проектът не предвижда въвеждане на административна тежест.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Проектът няма отношение към малките и средните предприятия.

Административна тежест: Проектът не предвижда въвеждане на административна тежест.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.2. По проблем 2:

** При повече от един поставен проблем мултиплицирайте Раздел 4.1.*

4.n. По проблем n:

** При повече от един поставен проблем мултиплицирайте Раздел 4.1.*

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант „Без действие“	Вариант 1	Вариант 2	Вариант n
Ефективност	Цел 1: ...	ниска	висока		
	Цел 2: ...				
	Цел 3: ...				
Ефикасност	Цел 1: ...	ниска	висока		
	Цел 2: ...				
	Цел 3: ...				
Съгласуваност	Цел 1: ...	ниска	висока		
	Цел 2: ...				
	Цел 3: ...				

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

5.2. По проблем 2:

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

5.n. По проблем n:

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант „Приемане на Закон за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България (Обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.)“

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

☐ Ще се увеличи

☒ Ще се намали

☐ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

☒ Не

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

☒ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

☐ Актът засяга пряко МСП

☒ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани потенциални рискове от прилагане на препоръчителния вариант.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

☐ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

☒ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

.....

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☒ Да

☐ Не

.....
1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

☐ Да

☒ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

.....

.....

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

.....

.....

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Любослав Попов - ВПД директор на дирекция „Правно-нормативна дейност“ - МВР

Дата: 21.02.2024г.

Подпис: